WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го КВІТНЯ 1948. — No. 91. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 20, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в З. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ДО ДВОХ РОКІВ ВИКІНЧАТЬ ПИТАННЯ СКИТАЛЬНИКІВ

Атлантик Сіти, Н. Дж., 18 квітня. — Міжнародна Організація Біженців (ІРО) зможе сповнити свою працю впродовж 2—3 років, якщо різні держави будуть дальше приймати до себе „справедливу частину" здепласованих осіб як нових імігрантів. Про це говорила панна Марта Г. Біле, урядничка Бюра американської Підготовчої Комісії у світовій організації. Вона передбачує, що півтора мільйона людей зпоміж тих, що перебувають в Австрії, Німеччині та Італії будуть вважатися за біженців. Ці інформації подала панна Біле на річнім зібранні Красвої Конференції Суспільної Праці. У конференції беруть участь 8,000 суспільних працівників з Америки і 200 з чужинних держав. Отих півтора мільйона втікачів це лише залишки з 10,000,000 осіб, яких найдено в Німеччині негайно після війни, а які опісля поїхали до своїх країн. Ці, що залишилися ще тепер в Німеччині, ніяк не хочуть вертатися до рідних країн.

Панна Віле звернулася з зазивом до делегатів, щоб вони старалися всіми силами спонукати громадянські організації і приватних людей до співпраці з урядовими чинниками для допомоги урядові при несенні помочі здепласованим особам, головно при їх розселюванні.

ІНТЕРЕСНІ ЗАКИДИ КОНКУРЕНТІВ У ПЕРЕДВИБОРЧІЙ АГІТАЦІЇ.

Буртон, в стейті Огайо. — Сен. Роберт Тефт, промовляючи тут на зібранні перед республиканськими правиборами, кинув закид в сторону свого конкурента, Гаролда Стасена, за те, що він не хотів висувати своєї кандидатури на сенатора при попередніх виборах. Це зробив він тому, щоб не обтяжувати себе обовязками та мати доволі часу до передвиборчої агітації на становище президента. Тефт сказав, що це є виминання важких обовязків і спроба добитися високого становища „легким способом". Так само видвигнув Тефт проти Стасена закид, що він називає себе „більшим лібералом" від Тефта. Тефт при цій нагоді домагається від Стасена, щоб він ясно сказав, що це таке „лібералізм". В понятті Тефта „ліберал" це людина, яка домагається більше свободи для кожного. Тефт думає про збільшення свободи для „звичайної людини".

ПЕРЕВОДЯТЬ ТАЙНІ ДОСЛІДИ З ТОРПЕДОЮ В ОЗЕРІ.

Вашингтон. — Команда маринарки виявила, що в однім з озер у стейті Каліфорнії переводжено тайні досвіди з підводною торпедою. Озеро, створене при допомозі Греблі Моріса, у віддалі 20 миль від Пасадіни, було місцем, де пущено торпеду 3,000 разів, щоб слідити за її діланням. Команда виявляє, що під час нових дослідів випущено торпеди більше разів, ніж це було під час війни проти японських кораблів. Торпеди вилітали з туб, довгих на 300 стіп, а успіхи з досвідів такі різнородні й важні, що призвели до цілковитої переміни в математичних обрахунках.

РЕСПУБЛИКАНЦІ НА ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНИХ НАРАДАХ.

Филаделфія. — Провідники Республиканської партії, які мають на увазі технічні підготування до Красвої Республиканської Конвенції, скликаної на 21 червня, вже зіхалися сюди для обговорення тактики і для вибору найважніших урядовців конвенції. Досі ще не звісно, хто має найбільші вигляди на постійного предсідника конвенції або на промовця, який виголосить напрямні республиканської політики на найближчі 4 роки. Тому, що вже тепер на політичнім овиді зарисувалися виразно постаті Стасена, Тефта, Дюія й деяких інших аспірантів на президента, вони мають своїх прихильників серед групи, яка робить підготовку і вони схочуть захопити ключеві становища для своїх прихильників.

УНЕВАЖНЮЮТЬ ЮНІЙНІ ВИБОРИ ЗА АГІТАЦІЮ ПІДПРИЄМЦІВ.

Вашингтон. — Красва Рада Робітничих Відносин уневажнила юнійні вибори в фабриці взуття в місцевості Пуласкі, у Вискансин, за те, що під час виборів ішла занадто велика агітація проти юнії збоку підприємців, хоч ця агітація не може бути підтягнена під постанову „несправедливі робітничі практики. Вибори відбулися там 31 липня 1946 р. Голова підприємства скликав на розмову членів юнії групами по 25 осіб і гостро накидався на юнію. Таксамо, як сказано в зажаленні, фабричні наставники ходили по домах робітників і між ними вели агітацію.

ДВЕРІ ОДВОРЕНІ ДЛЯ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ.

Вашингтон. — Рішення Красвої Ради Робітничих Відносин, що підприємці мають обовязково вести переговори з юніями в справі старечих пенсій, якщо юнії таких переговорів зажадають, вказує на напрям уряду в його робітничій політиці. Иде про постійну економічну забезпеку для робітника, головно на старі літа. Рішення Красвої Ради вказує, що такі переговори можна вести на підставі постанов робітничого закону Тефта-Гартлія. Коли ця постанова буде введена в життя, то відпаде потреба викликати страйки за непередбачені справи.

120 НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ.

Ню Йорк.—Кораблем Марін Джомпер, який прибув до нюйорського порту з Бремергафен, у Німеччині, приїхало нових 120 українських імігрантів зо скиталыцини. Між новими імігрантами, побіч пересічних громадян були священики з численними родинами. Подавляюча більшість свіжих імігрантів приїхали на родинні афідевіти, а ті, що приїхали на корпоративні афідевіти, залишилися в приютах тих організацій, які їх спроваднли.

Підготова комуністів до чергових револьт в Південній Америці

Вашингтон, 18. квітня. — Департамент стейту отримав звідомлення, що комуністи, або групи, які стоять під директивами комуністів, підготовляють державний переворот у республиках Чіле і Еквадор, в Південній Америці. Департамент твердить, що ці вісті не походять з урядових джерел, одначе подає їх тому, що минулого тижня конгрес почав провірку затаєних вістей, які наспіли до Центральної Розвідчої Служби про підготову комуністів до перевороту в Боготі. Тоді в конгресі посипалися закиди, чому Розвідча Служба не оприлюднила наперед звідомлень як осторогу.

ДОГОВІР З РІО ВІДНОВЛЕНИЙ В БОГОТІ.

Богота, Кольомбія. — Між членами Керівної Комісії Міжамериканської Конференції прийшло до порозуміння, щоб використати постанови Міжамериканської Конференції з Ріо з минулого року в справі оборони Західної півкулі на випадок, коли б так треба було обороняти якусь американську державу перед збройним нападом. Інша підкомісія підготовляє згоду европейських держав в справі покінчення колоніяльної системи в Південній Америці. Значну частину часу присвячено в комісії для підготови резолюції проти комуністичної агресії, яку оприлюднять незабаром. Загалом надіються, що конференція покінчить свої наради з початком травня. Її наради мали бути перенесені вже в понеділок до будинку Капітолю, одначе цю можливість знову відложено тому, що перелоожено з неділі на вівторок похорон замордованого ліберального провідника, Хорхе Гайтана.

Нові насилля в Боготі.

Богота. — Серед відновлених стрілів потайних ребелянтів згинуло дальше 12 осіб, між ними 2 вояків. Здогадуються, що заговірники мають на цілі відстрашити від дальших нарад делегатів Міжамериканської Конференції. Американська амбасада оприлюднила листу американців, які діслали поштові посилки, а яких адреси не відомі. З того заключають, що під час заворушень могли згинути і деякі американці. Усіх американців у Боготі нараховували перед вибухом револьти на 800, а в цілій Кольомбії 5—6 тисяч.

ВИБРАНО НОВУ УПРАВУ „САМОДОПОМОГИ"

Ню Йорк, 18. квітня. — Організація Самодопомоги Нової Української Іміграції продовжувала сьогодні свої перші загальні збори, що їх започатковано ще в дні 7-го березня і опісля з технічних причин відложено. Сьогодні на зборах ухвалено відповідні зміни в статуті організації, обговорено її пляни на майбутнє і вкінці вибрано нову Управу з д-ром Володимиром Калиною, як головою. До Управи, м. і. увійшли ще В. Баранецький, інж. П. Красноніс, О. Бісик, Марія Бойчук, п. Крушельницький та інші, а д-ра В. Макарушну і д-ра Р. Осінчука вибрано до Контрольної Комісії. На зборах було присутніх біля 100 осіб.

ДАЛЬШІ РАДІЄВІ ЗАЗИВИ ДО ІТАЛІЇ ПІСЛЯ ВИБОРІВ

Бостон. — Не зважаючи на вислід парляментарних виборів в Італії організація Світової Висильної Фундації „Нарід до Народу" буде продовжувати висилання зазивів по радіо з Америки до Італії.

ЗГИНУЛО 34 ОСІБ ПРИ ВИБУХУ АРСЕНАЛУ В БРАЗИЛІЇ.

Ріо де Жанейро. — При пошукуванні за тілами небіжчиків, які згинули підчас вибуху арсеналу в Вілля Мілітар 15. квітня, найдено досі 34 трупи. Хоч досі ще не стверджено причин вибуху, то всякі признаки вказують, що це є діло комуністів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ПРО ШПИГУНСЬКІ БРЕХНІ В СОВЄТАХ

Берлін, 19. квітня. — Вчора прибув на місцевий аеродром літаком з Москви американський кореспондент Роберт Магідоф, якого совєтський уряд вигнав під закидом шпигунства в в користь Америки. Ці закиди видвигнено проти Магідофа в листі б. секретарки америк. амбасади і теж Магідофа, Сесилії Нелсон, надрукованому в урядових „Ізвестіях". Магідоф заявив, що всі совєтські обвинувачення є тільки брехливою видумкою для внутрішнього совєтського вжитку, щоби компромітувати чужинців, головно американців, в очах совєтських громадян. Щодо самої Нелсон, яка, згідно зі совєтськими твердженнями, зреклася американського громадянства, Магідоф заявив, що цілої історії ніхто точно не знає, бо Нелсон позалишала тільки листи, але її від того часу ніхто не бачив.

Політичні противорічності у Франції

ВИСТУПИ ГЕН. ДЕ ҐОЛЯ, ПРЕМІЄРА ШУМАНА І КОМУНІСТА ТОРЕЗА.

Приж, 19. квітня. — Вчора, в день рішальних виборів в Італії, що мають вирішити теж вибір цеї країни між Сходом і Заходом, подібні проблеми, хоча й в іншій формі, виринули з новою силою теж у Франції. Вони позначилися виступами провідників трьох головних політичних напрямків: скрайньо-правого, ген. де Ґоля, ліберального, що є тепер при владі, премієра Шумана і комуністичного, М. Тореза.

Ген. де Голь говорив до стотисячної маси народу на першому конгресі свого Об'єднання Французького Народу в сильно опанованому комуністами місті Марсель. Поліція була поробила всі можливі заходи, щоб в місті зберегти лад і спокій. Ген. де Голь, якого з великим ентузіязмом вітали його однодумці, виступав найгостріше проти комуністів, зв'язував їх виразно зі Совєтським Союзом та взивав до єдности зі західними демократіями, головно з Америкою, в боротьбі проти комуністичної загрози в світі. Він теж виступав проти теперішнього ліберального уряду, що не може повести рішучої акції проти комуністичної п'ятої колони у Франції та домагався нових виборів і нового уряду, від якого він тим разом вже не відмовився б.

До тісної співпраці зі західними союзниками взивав теж ліберальний премієр Шуман у своїй промові в місті Пуатіє. Він взивав французів насамперед до піддержки теперішнього уряду в його намаганнях відбудувати Фрнацію після воєнних руйнацій, скріпити її внутрішньо та здобути для неї знову передове становище в демократичному світі.

Комуністичний провідник Торез промовляв в Парижі, виступав гостро проти політики ген. де Ґоля та проти теперішнього уряду та закликав французів теж до єдности, але на те, щоби „намаганням американського панування успішно протиставити ідеали совєтської революції". Усі ці політичні противорічності у Франції найдуть свій відповідний відгук вже на найближчій сесії парляменту і створюють внутрі Франції цілий ряд нових проблем, кінцеве вирішення яких є для світу не менш важливе, як вислід італійських виборів.

РАДА БЕЗПЕКИ УХВАЛИЛА ПРОТЕКТОРАТ НАД ПАЛЕСТИНОЮ.

Лейк Ксесс, Н. Й., 18. квітня. — Рада Безпеки О.О.Д. прийняла вчора одноголосно пропозицію міжнародного протекторату над Палестиною після закінчення британського мандату в дні 15-го травня. Представники Совєтського Союзу і підсовєтської України здержалися від голосування. Рівночасно з арабського і жидівського боку надійшли повідомлення про гарячкову підготову до рішального бою за цю країну. З Єрусалиму повідомляють про цілий ряд зударів між арабськими і жидівськими збройними силами. В боях брали участь танки. Обидві сторони говорять про свою перемогу. Франція запропонувала негайну висилку до Єрусалиму міжнародних збройних сил для охорони святих місць. Жиди, виходило б, воліли б, щоби на час до остаточного вирішення справи Палестини в ООД, британці ще задержали тимчасовий нагляд над цею країною.

СОВЄТИ ВІДКЛИКАЛИ ТРАНСПОРТОВІ ОБМЕЖЕННЯ В АВСТРІЇ.

Відень, 18. квітня. — Совєтські окупаційні власті в Австрії відкликали вчора видані недавно транспортові обмеження для британського і американського військового персоналу через совєтську зону до користування західними союзниками аеродромів. Совєтське зарядження дещо злагідило напружену атмосферу, хоча загально вважається, що його видано тільки на те, щоб опісля заступити його подібним іншим.

РІШАЛЬНІ ВИБОРИ В ІТАЛІЇ

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕНТ ГОЛОСУЮЧИХ В ПЕРШОМУ ДНІ; ДЕМОКРАТИ І КОМУНІСТИ НАДІЮТЬСЯ НА ПЕРЕМОГУ; ВИБОРИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

Рим, 19 квітня. — Вчора, в неділю 18 квітня, в Італії почалися загальні вибори, на вислід яких з найбільшим напруженням дожидає не тільки італійський нарід, але весь світ. До виборів приступили два головні блоки: демократичний під проводом християнсько-демократичної партії і піддержуваний західними демократіями, та тоталітарний під проводом комуністів і піддержуваний Совєтським Союзом. Загально вважається, що в цих виборах Італія вибирає собі опікуна і від висліду виборів залежатиме, хто цим опікуном буде: „онкел Сем", чи „дядько Джов". Вибори почалися вчора в год. 8-ій рано і тривали до год. 10-ої ввечорі; сьогодні вони знову будуть продовжуватися від год. 7-ої рано до год. 2-ої після після полудня і тоді будеться їх обчислювати. В першому дні вибори пройшли назагал спокійно та виказують небувалий досі в Італії великий процент голосуючих, що вважається виразною познакою поразки комуністів. В поодиноких випадках трапилися деякі неточності, але нігде не дійшло до більших інцідентів. Загально вважається, що в першому дні віддали свої голоси 65% з усіх 29,000,000 управнених до голосування. В поодиноких місцевостях, головно в більших містах, як Рим, Флоренція, Медіолан та інші процент голосуючих вже в першому дні був від 80% до 100%. Комуністи і демократи висловлюють свої надії на перемогу. Головні приміщення цих партій декоруються прапорами та приготовляються до святкування перемоги. Лагідна погода в цілій країні назагал сприяла виборам. Біля 500,000 війська, поліції і карабінерів були весь день в гострому поготівлі, щоб інтервеніювати, якщоб зайшла така потреба. Вислід виборів в Італії матиме рішальне значення не тільки для тої країни, але й для дальшого розвитку подій в світі.

ІТАЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПЛЯН НАСИЛЬНОГО ПЕРЕВОРОТУ.

Медіолян, Італія, 19 квітня. — Люйджі Льонго, після Тольяті найважливіша особа серед італійських комуністів і головнокомандуючий таємною комуністичною армією в тій країні, заявив вчора, що комуністи не думають силою домагатися влади в Італії, без огляду на вислід виборів. Він склав цю заяву у зв'язку з впертими поголосками, що комуністи мають все приготоване до державного перевороту в опанований ними північній Італії. Хоча під час виборів не дійшло до поважніших інцідентів, проте комуністи в двох випадках намагалися висадити в повітря два військові арсенали зброї, один в Павії і другий в Кодоньо. Військова сторожа своєчасно ці намагання відбила і в жодному випадку не дійшло до їх здійснення, як теж не занотовано будьяких жертв. Не зважаючи на запевнення комуністів, в Італії заповідають всілякі можливості протягом найближчого тижня після виборів, головно під час комуністичного свята в дні першого травня.

СТВОРЕНО ВІЙСЬКОВИЙ ШТАБ ЗАХІДНО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.

Париж, 18 квітня. — Вчора відбулися тут наради міністрів закордонних справ Британії, Франції, Бельгії, Голандії та Люксембургу, що недавно підписали взаємний державний союз в Брюсель. Наради відбулися з нагоди побуту тут згаданих міністрів закордонних справ, що підписали попереднього дня статут постійної европейської господарської організації 16 країн, охоплених Пляном Маршала. На своїх нарадах керівники закордонної політики зв'язаних союзом п'ятьох західно-европейських країн рішили встановити постійну організацію в Лондоні, в рямках якої діятиме теж постійний військовий комітет. Крім того, міністри закордонних справ цих п'ятьох країн рішили відбувати спільні наради бодай раз на три місяці, створюючи тим самим своєрідний спільний надуряд.

БРИТАНСЬКО - ФРАНЦУЗЬКИЙ ДОГОВІР.

Париж, 19 квітня. — Британія і Франція мають сьогодні підписати тут окремий договір щодо спільного користування своїми військовими аеродромами. Договір підпишуть маршал британської Роєл Ер Форс, барон Теддер, та французький міністер авіяції, Андре Мароселі. Це буде б тільки формальне потвердження того, що ще від воєнних часів існує на практиці.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В ГРЕЦІЇ.

Коринт, Греція, 19 квітня.— Грецькі війська з успіхом продовжують очищувальну акцію проти червоних партизанів в північних провінціях країни. В поодиноких місцевостях дійшло до боїв, що закінчилися розпорошенням большевиків та великими для них втратами. Тим часом, комуністи почали живішу акцію на Пельопонезі, користуючись таємними доставами зброї морем та складами амуніції, залишеної там націстами ще з війни.

СОВЄТИ ЗАКІНЧИЛИ КОНФІСКАТУ МАЙНА В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 19 квітня. — Совєтський командант в Німеччині, маршал В. Соколовський, видав вчора закон, на підставі якого в совєтській зоні закінчується дальшу конфіскату майна. В законі стверджується, що конфіскату приватного майна вже завершено та в більшості передано його „народові", очевидно совєтському, але про це вже не згадується.

ЩЕ ОДИН СУДОВИЙ ПРОЦЕС „ЗА ЗРАДУ" В ЮГОСЛАВІЇ.

Білгород, Югославія, 19 квітня.—В місті Люблана на Словенії завтра почнеться судовий процес проти самих таки словінських комуністів, обвинувачених за зраду партії й держави та за шпигунство в користь Британії.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

ТРЕБА ЗГІДЛИВОСТИ ТА СПІВПРАЦІ

Ведеться тепер тут збіркова кампанія, ціллю якої є зібрати малу на американські відносини, суму гроша, бо всього $2,-500,000, потрібних для продовжування в цьому році акції Руху Американського Братерства. Ця акція змагає до викорінення на американській землі релігійної, національної та расової нетерпимости. Іншими словами вона намагається зробити з нас усіх добрих американців, таких, які розуміють духа Конституції Злучених Держав та шанують наші основні свободи.

Ми так ідеально думаємо про нашу країну, що декому може навіть дивно видаватись, що існують такі окремі організації, яких ціллю вчити американців бути толерантними і не ненавидіти один одного ізза цього, що ходять до різних церков, мають різні політичні переконання, чи є різного національного чи расового походження. Отже такі організації існують і вони, як виявляється, є потрібні.

Коли країна складається з людей різних вір і різного національного та расового походження — а якраз такою є Злучені Держави — то передумовою порядку та її добробуту є згідливість її громадян. В такій країні треба навчитись шанувати особисту гідність людини і признавати їй у практичному житті всі ті свободи, які є загарантовані законом усім жителям цеї землі. Щоб так могло статись, треба кожному з нас позбутись різних пересудів, які звичайно маємо до людей іншого походження, іншої віри, чи інших політичних переконань.

Що це річ не легка, переконують нас наші власні звички та пересуди. Навіть на вільній землі Вашингтона, в основу якої вложено високо культурні, поступові й гуманні засади, ще далеко людям до цього, щоб можна було сказати, що ці ідеали вже тут здійснені. Щобільше, є навіть побоювання, що коли б не було виховної праці, про яку тут мова, то й тут могла б розгорітись расова, клясова, політична чи релігійна боротьба до таких розмірів, як це сталося чи діється в інших країнах. В інтересі нашої країни, її спокою, порядку і добробуту, є отже не допускати до расових, релігійних, національних, клясових та політичних терть, а заставляти усіх до спільної праці для спільного добра. До того Америка нині відограє у світі першу ролю, а це наказує їй не тільки приймати цю честь, але теж бути прикладом, як треба практично розвязувати національні, расові, релігійні, політичні й соціяльні конфлікти. Ми любимо часто говорити про „американський спосіб життя", про „американський спосіб думання". Тепер мусимо показати світові „американський спосіб діяння" на прикладі своєї власної країни.

Не всі ми ці речі якслід розуміємо, а ще менше здійснюємо. Тому саме треба нам ще далі виховуватись в дусі ідеалів свободи і і поступу, щоб ми могли спільно працювати в що раз більшій згідливості та гармонії, а тим самим і що раз краще жити.

"America's security is your security"

Під таким кличем розпочав президент Труман кампанію продажі державних щадничих бондів, яка триватиме від 15. квітня до 30. червня 1948.

Буде це ще більша кампанія від тих, які ведено в часі війни. Вже те одно вказує, що є на те дуже важні причини.

У своїй радіовій промові, яку президент виголосив в ночі минулої середи, він зазначив, що це є „мирна кампанія", але така, від якої залежить не тільки американський мир і добробут, але теж добробут і мир у цілому світі. Тому і названо цю державну позичку „Позичкою Забезпеки", бо її ціль забезпечення добробуту і спокою. Кожний доляр, вложений у закупно щадничих, державних бондів, каже президент, це забезпечення перед інфляцією в Америці, себто забезпечення перед найбільшим економічним ворогом, який загрожує нам усім з нутра. Кожний доляр, вложений в таку інвестицію, каже далі президент, це теж забезпечення миру, бо для мирних цілей він має працювати, а не для війни.

В часі цеї кампанії широкий загал матиме нагоду пізнати вагу цеї кампанії в повній її глибині та ширині. Тут зазначимо, що потрібні державній скарбниці гроші вона могла б дістати кожної хвилини без найменших труднощів від банкирів та великих промисловців. Та в цій кампанії іде в першу чергу і головно про те, щоб широкий загал закуплював державні бонди. Це є так сказати б, лекція ощадности.

Кампанія має далі на цілі вдержати доляр на певній висоті й не давати йому падати вниз. Практика виказує, що ощадність через закупно щадничих державних бондів ще є найкращим засобом у боротьбі з інфляцією. Кожний з нас глядить з острахом на що раз зростаючу дорожнечу і на що раз меншу вартість доляра. Закуповуючи державні бонди самі щадимо і заощаджуємо гріш на чорну годину, а водночас забезпечуємо цілу країну перед економічною катастрофою, яку спричиняє інфляція, як це знаємо з сумних досвідів інших країн.

Американські українці — як і весь український нарід — є з природи ощадні, господарні. Тому і не приходиться їм багато говорити про те, що треба щадити. Ні не треба їм широко виясняти, що щадничі бонди Злучених Держав являються нині найкращою фінансовою інвестицією в світі. Ми переконані, що наше громадянство попре теж і цю Позичку Забезпеки у своїм власнім інтересі та в інтересі нашої країни в такий самий спосіб, як попирало подібні позички в часі війни.

НЕБЕЗПЕКА З НУТРА

Що демократичні держави поважно рахуються з можливістю советської агресії, пізнати по цім, що Злучені Держави вислали частину своєї воєнної фльоти до Норвегії. Розумування при цьому таке, що Росія нападе на Норвегію через Фінляндію, з котрою вона тепер заключила договір приязні й взаємної оборони. Норвегія має з Фінландією спільні границі, отже большевики виконали б свій напад на Норвегію звичайною дорогою інфільтрації, як це вони робили в минулому. Що Норвегія побоюється такого нападу, пізнати з цього, що норвезький амбасадор у Вашингтоні, Морґенстрін, заявив відверто, що Норвегія буде боронитися проти всякого ворога, хто б ним не був.

Друга важна вістка в справі большевицько - советської небезпеки, це студії американського департаменту стейту над заключенням договору з західно-европейськими державами для їхньої оборони. Коли б сенат не хотів допустити до такого союзу, то американський уряд, як пишуть, плянує оголосити заяву, що стане на боці тих держав, коли б вони були загрожені агресією.

З оцих вісток виходить, що йде про забезпеку перед нападом большевиків на якусь державу з закордону. Одначе підносяться голоси, що сама забезпека перед нападом ззовні не є вистачальна. Хвилево можна спинити ворога з закордону, одначе він появиться знутра і таки опанує якусь країну в користь світового комуністичного імперіялізму. Щоб заздалегідь забезпечитися проти такої можливости, звісний політичний дорадник Республиканської партії, Джан Фостер Долс, придумав плян зорганізування міжнародного Антикомінтерну, який мав би функціонувати по цілому світі для протибольшевицького шпигунства і пропаганди на такий лад, як існує й діє большевицька пропаганда й конспірація.

Долс твердить, що сама можливість нападу збоку Совєтів на західні держави ще не є найбільшою небезпекою. Військовий напад можна відбити подібною військовою контратакою. Справжня небезпека лежить в існуванні й діянні комуністичних партій в кожній країні, призначеній на советську агресію. Комуністична партія вже тепер веде пропаганду, викликує страйки і інші заворушення, а на випадок війни комуністи будуть переводити воєнний саботаж та застрашувати населення. Вони вже в мирних часах підкуплюють ключевих державних урядовців і в такий спосіб опановують важні урядові позиції, з яких можуть стримати різні оборонні зарядження законної влади.

Отже проблема оборони проти агресії полягати має в тому, щоб довідатися про підготову і шпигунство комуністів і заздалегідь зробити їх нешкідливими. Найважніше, щоб подавати до прилюдного відома конспіративні підготування комуністів і навчити населення, як воно має берегтися комуністичної тактики.

Як комуністи підготовили для себе терен в Італії, про це тепер знають уже західні держави. Там вони кинули необмежені грошеві фонди на здобуття всього, що лише дасться здобути. В першу чергу вони закупили засоби і матеріяли для пропаганди. Купили видавництва газет, купили папір для друку газет і летючок, купили друкарське чорнило, яке тепер там незвичайно важко набути, а навіть наперед повинаймали або позакуповували вантажні авта для перевожения виборців до голосування під час виборів 18 квітня. Вони навіть подбали про платню для всіх робітників, які будуть страйкувати проти італійського уряду.

Протикомуністичні організації не дістали такої допомоги. Перше тому, що уряд італійський не має на це засобів, бо їх мусить ухвалити парлямент. По друге, ціла країна винищена війною і страшенно зубожіла, отже там мало приватних фондів, щоб можна вести протиагітацію на таку скалю, як ведуть большевики. З Америки не мож було дістати фондів, бо тут ці фонди теж контрольовані конгресом. Коли ж тепер приходить рішальна хвилина розрахунку з большевиками, показується, що треба було вести проти них кампанію на такий самий лад, як вели большевики.

На підставі такого досвіду в Італії Долс приходить до заключення, що демократичні нації мусять вести відповідну свою протиакцію на міжнароднім терені. Це можна зробити зовсім правно на основі 55 артикулу Обєднаних Держав, в якому сказано: „Щоби витворити умови стабілізації й добробуту, які потрібні для приязних звязків між націями, якщо ті звязки мають підтримувати засаду рівних прав і самовизначення народів, Обєднані Держави мають поширити загальну пошану для прав людини і ці права підтримувати... В цій цілі члени О. Д. зобовязуються підняти чи то спільну, чи окрему акцію для осягнення цих засад при допомозі відповідної організації".

Саме оцю постанову чартеру Обєднаних Держав радить Долс використати для створення організації потрібної для оборони прав людини і основних вольностей проти всякого підступу і тактики комуністів.

Коли Долс так відверто заговорив про пляни для створення Антикомінтерну і твердить, що він вже обговорив ці справи з секретарем стейту Джорджем Маршалом, то мимохідь виринає запит: як ставиться до цього секретар стейту. На це дав відповідь асистент секретаря, Джордж В. Ален, перед сенатською підкомісією приділу фондів. Він заявив, що на американській інформаційній службі закордоном, а головно за залізною заслоною вже тепер є багато людей, одначе найновіші вісті з Москви вказують, що такі інформатори щезають. Ален цим не зражується й домагається дальших $600,000 на таку службу, бо він має готових 278 чужинців і 60 американців для дальшої діяльности. Коли його запитали, чи він певний, що чужинці є льояльні для Америки, Ален відповів: „Це незвичайно важко. Всі вони піддаються під важний тиск". Він теж виявив, що від часу поневолення Чехословаччини значно зросло число слухачів радієвої програми „Голос Америки" в країнах російських сателітів.

Микола Чубатий.

„СХІДНЯКИ" ТА „ЗАХІДНЯКИ"

Хто з нас читав хроніку визвольної боротьби українського народу по першій світовій війні, списану в численних споминах, тому вбилася в память одна сцена української трагедії. Українська Галицька Армія, не переможена ворогом, але тифом, була приневолена заключити з Денікіном, московським ворогом України, перемиря, щоб рятувати життя тисяч галичан від тифозної смерти. Так само рештки Дієвої Армії, під проводом отамана Симона Петлюри, притиснені з усіх сторін большевиками та білими росіянами під проводом Денікіна, були приневолені для рятування своєї субстанції заключити перемиря з другим ворогом української держави, з поляками.

Біля Камянця Подільського відбулася трагічна зустріч галичан та придніпрянців. Недобитки галичан машерували на полудне в запілля Денікіна на Одесу, щоб там лікувати свої рани. Придніпрянці машерували в противну сторону на північ, в польське запілля, щоб там теж вилизувати свої рани. Понурим зором споглядали вони на себе та клеймили одні одних пятном зрадників України.

Ця трагічна сцена ставала впродовж двадцяти років поміж двома світовими війнами неначе вказівкою, як треба в будуччині оминати поділу українців на східних і західних, коли Україна має бути вільна та соборна. Слід признати, що за двадцять років неволі українське соборництво зробило великанські поступи. Правда, галичани на придніпрянців та придніпрянці на галичан переставали вже дивитися з романтикою, як на дорогого гостя з України чи з Галичини. Зате в практичному житті стали трактувати одні одних як братів і дітей одного народу.

Поміж двома війнами загладжування різниць поміж східними та західними українцями, розділеними довгим життям під двома царствами, поступило сильно вперед. Наступило обєднання одної літературної мови, а навіть правопису. Десятки культурних робітників, західних українців, перенеслися на східну Україну з бажанням над Дніпром працювати для добра соборної України, не сподіваючися, що вони там марно загинуть. І дійсно гинули в імя інтересів Соборної України.

На західній Україні працювали сотки східних українців серед галичан та й ніхто не робив різниці, з якої частини України він походить. Навпаки, західні українці були б примістили в себе цілу східно-українську еміграцію, коли б не спеціяльна політика Польщі, яка забороняла еміґрантам-українцям зі сходу поселятися в українській Галичині. Натомість на Волині чи Поліссі могли жити тільки нечисленні українці зі сходу, що стисло трималися варшавської угоди, себто признавання Польщі права окуповані українські землі винародовлювати. Слід признати, що східні українці, яким позволено лишитися в українській Галичині, скоро зживалися зі західними українцями. Мені невідомі випадки непорозумінь поміж українцями на ґрунті їх походження.

На еміґрації поза Україною різниці теж помітно загладжувалися. Хоч кожна еміґрація поза рідною територією все склонна до распрі, проте, зріз-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Степан Любомирський.

ВАРІЯНТ СТИХІЇ

3)

Капітан витягнув долоню і задержав її рух міцним хопом.

— Залишіть ці дурниці, дитино.

Тоді не запротестувала більш, відступила тільки назад і висловила під його адресою гострий запит:

— Чого ви хочете?

— Говорити з вами. Сідайте. — У мене мало зайвого часу...

— Проте тепер ви найдете цю хвилину. Сідайте.

Присіла. А він стояв над нею, дещо похилений до переду, відрізуючи їй всякий відступ. В альтані запанував ще більший сумерк, коли він рештки світла заступив собою.

— Чи ви знаєте, що йому грозить за це все розстріл?...

Слова впали каменем в темряві і повисли ненатурально в напруженій атмосфері, що витворилась протягом кількох секунд. Темінь неначе згусла ще більше... Дивно лунали тепер сміхи в саду і відгуки орхестри... Ражуче навіть, у цій поважній хвилині.

— За що саме?...

— Я досить зорієнтований, дитино — кинув їй назад.

— Хто ви такий?! — почув з темряви.

— Це байдуже. Дайте мені відповідь.

Відчув, як схвильовано підіймаються її груди повним віддихом. Але відчув теж, що він її зовсім не переміг і що перед ним жива, наростаюча небезпека. Відчув бунт, що виростав перед ним у цьому молодому тілі, а ще радше, у цій душі, що не піддалась його словам, ждала лиш на нагоду до протиудару...

— Ми всі загрожені тим самим... — скрикнула нагло, підвівшись проти нього. — Ми всі і тут... і там... Ви розумієте це?

Її крик пролунав міцно, переконливо. Боронилась проти рефлексії, що її кинув у її бік холодний запит незнаного чоловіка. Оборонилась — і стала небезпечною.

Худощавий капітан зрозумів це в цій хвилині, коли пролунав тон її оклику. Зрозумів, що перед ним стіна і її він не пробє ніякою перевазією. Перед ним віра і ніякий розум не міг їй рівнятись.

Випрямився, зітхнув і без слова відійшов. Вона сягнула рвучко до торбинки, та залишила зброю в спокою.

— — — — — — —

— З дипломатичною поштою полетить тільки Джордж, — рішив полковник остаточно. — Він знає вже цю лінію і я не розумію, чому ви не хочете йому доручити цієї справи?

Худощавий капітан стояв мовчки і слухав слів зверхника. Не знав, що зробити. Знав тільки одне: не найде аргументу для оправдння свойого спротиву. Не зрадить цих дітей. Але чому полковник так вперся?... Доля?

Полковник відсунув карту набік і тимсамим вважав все за полагоджене. Худощавий капітан виструнився.

— Єс, сер.

Може капітан хотів ще таки щось сказати? Невідомо. Він тільки на одну мить задержався довше як повинен, та вже приложив руку до шапки і вийшов, залишаючи кімнату.

Прожектори горіли по старому і над ними тяжіла ніч. На небі і на землі панував спокій. Ані один мотор не гремів серед ночі. Лиш, як добре вслухатись, можна було дочути шум недалекого міста, що спливало вином, пивом і цигарковим димом.

Капітан наслухував у задумі цих відголосів. У задумі, що не могла собі дати ради із деякими проблемами. Бож він знав, на що і куди він мусить видати дозвіл летіти молодому летунові. Він знав, що бере на себе відповідальність за машину і за летуна. Немалу відповідальність.

Сліди куль на машині вистали йому за всяку здогадливість. Такі сліди могли іншим разом і не повернути навіть... разом з залогою і апаратом. А що тоді? Хто візьме на себе цей випадок?

А що може бути, коли дипломатичним шляхом прийде протест проти нарушення договорених і строго зарисованих ліній? Що буде, коли докажуть це?... Хто за це відповість? Цеж розстріл... Це ж нарушення міжнародних договорів...

І на це дати дозвіл? Тому, що полковник вперся післати Юрка?

Сліди куль не давали спокою. Цеж не жарти. Цеж пахне багато поважнішим, як звичайне ушкодження машини.

Молодий хлопець у цій грі. Його було шкода старому капітанові. За нього він боявся, йдучи тепер у напрямі летунських бараків. І навіть не передумавши свойого наміру, застукав до числа, що під ним жив молодий летун. Помимо брехні, що її молодий летун поважився зробити. Помимо такої обиди...

— Прошу.

Війшов і за собою замкнув двері. Летун підвівся від столу, залишаючи свою писанину. На його обличчі слідне було здивування. Ждав мовчки на причину відвідин.

Капітан стояв зимний як камінь, опанований. Через тонкі стінки бараку сусіди могли б вислухати, хач і незрозумілої мови, проте...

— Полковник наказав вам летіти. Я передаю наказ. Хоч я особисто противлявся... не вдалось мені його переконати... доступними мені аргументами. Ви повинні готовитись до лету. Та я даю вам наказ... Ви не смієте ні на одну милю збитись з визначеної траси. Бо я перший подам вас під воєнний суд.

Каміння не падає так твердо, як падали ці слова. Немов би оббивались об долівку, гриміли у вухах.

Летун приблід. Щоки заграли. Затиснув зуби, не вдержав.

— Ви противлялись?... Ви... ви не знаєте, що ви могли за кривду мені зробите... сер — викинув із себе у відповідь.

— Ви зрозуміли мій наказ?

— Я зрозумів його... сер, та я його не виконаю. Зроблю, що знаю... і чого ви не знаєте. Капітан підняв голову вище. Здержував себе. Інакше міг кинутись на цього молодого, нерозумного чоловіка.

— Юрку... — заговорив зовсім тихо. — Я прошу вас... Не відходьте ні на милю від траси. Я прошу вас...

(Дальше буде).

Ол. Поґар.

КНИГА—ПАСТЕЛЬ

„Спогади Олександра Кошиця", частина перша, стор 367, вид. „Культура Освіта", Виніпеґ 1947.

Що сказати про перший том Кошицевих спогадів? Що він написаний в гранично розлогому пляні й спокійній, наскрізь ліричній манері? Чи звернути увагу на клясично виявлену українськість натури автора і його чисто народних стилістичних засобів, чисто народної мови? Чи з огляду на недоступність книги для европейського читача, порівняльно схарактеризувати головне жанр та зміст цих спогадів і проілюструвати текст уривками, дати уяву про них як про новий твір бідної української мемуарної літератури?

Вибрати котрусь із цих ліній важко, бо мова йде про перший том широко задуманого тому. Бо Олександер Кошиць як дириґент і музика з'являється перед читачем в єдиному — передостанньому розділі книги, барвистому розділі про Києво-Могилянську Академію на межі двадцятого сторіччя. Спогади про музичні враження і музичний світ Києва займають тут немало місця. Згадується тільки кращі тодішні церковні хори — Я. С. Калішевського, Михайлівського манастиря, Десятинної церкви й перший хор Кошиця — хор Академії, перші відвідини опери й вплив перших Лисенкових аранжувань, які, пише автор, „надовго звели мене з ума; створили для мене музичний національний світ та далі непереможний, вже свідомий потяг до рідної пісні" (245).

Більше місця приділено описові тогочасного Києва, семінарії, Києво-Могилянської Духовної Академії й улюблених містечок відпочинку їх слухачів. Але найпомітніше місце книги відведено старосвітській численній родині тарасівського батька, життю родини на тлі селянської й священичої Богуславщини. А глибинним настроєм книги, її атмосферою є любов. Така безнадійна закоханість в Україну часів авторової молодости. Любов до землі української, до старосвітської, наче ідилічної України. Любов і ностальгія. Здається, що авторове перо було спонукане до праці безмежно сильним бажанням забутися, перенестися в свіжі блакитно-сонячні простори Батьківщини. Не випадково О. Кошиць і тут і там не може втриматися від патетичного опису, патетичного тону: „Це ж та земля, де лунають найкращі у світі пісні, де чутно найчистішу нашу мову, де сяє найясніше між усіма сонцями сонце, яку вкрило найблакитніше небо; земля —свідок козацької слави; земля, де ходили гайдамаки „з святими ножами"; земля, по якій блукав „босими ногами" Великий Тарас, яку оспівував він у своїх геніяльних піснях; земля з найкращими людьми на світі; земля... одним словом найкращий куточок на світі, де стоїть моя люба Тарасівка! Хіба неправда? Хай хто посміє сказати інакше!" (30).

О. Кошиць сам таки часто по-українському іронізує над розбурханістю своїх почуттів —в своїй книзі він вилив душу і типово українську і типово по-українському: ліричну, дещо сентиментальну душу, що розпливається то в іронії, жарті, то в показній насупленості й фамільярному „командуванні" читачем: „....повернись ліворуч... Тепер ходім назад... А тепер ходім до нас у хату..." Іноді ці почуття проявляють затьмареність спостережливих очей авторових і незрівняної пам'яті його на ситуації, на людей, на імена. Йому болить чужий довколишній світ: „А можна було! І недалеко було їхати: униз на греблю, далі через гору біля волости, а там, перескочивши ярок, знов на гору, — і прямо в двір. Ще дим від батькової цигарки не розійшовся б у хаті, — а я тут... „вернувся"! Не хочу ні тої Академії ,ні тої музики, ні отої невдалої любови, ні отого артизму, ні отої базарної, недокровної слави, ні отого „закордону", ні отої Америки й того пера, яким зараз пишу! Нічого не хочу, — хочу жити до останнього менту з вами, в моїй любій Україні, в моїй рідній Тарасівці, серед моїх любих друзів біля своєї святої улюбленої і найдорожчої церковці, серед нашої світлої ,тихої, пестливої природи! Жити! — і що б не сталося, щоб не стряслося, наді мною, кругом мене, але я знатиму, що я тут вдома, готовий лягти в рідну землю, а не на... 99 вулиці Ню Йорку, напівглухий від авт, напівзадушений бензиною!" (304-5).

Чи не на кожній сторінці своїх спогадів він усе знову змальовує український пейзаж усіх пір року. Згадує. Виводить ніжні, тонкі, дещо розпливчасті пастелі, яскравість фарб розводить над міру виявленим почуттям, — таким розгубленим, зніяковілим від болючого спогаду... Рідко коли його пейзаж обмежиться на ролі вузенької рамки концентричної фарби: „...перед від'їздом була цілком чорна, тиха, запашна квітнева ніч. Вишні, одягнені у білі квіткові шати серед цієї темряви, здавалось примарами" (302). Або: „Був грудень місяць, але надворі стояла справжня весна. На полях обрали ярину" (348).

Розділ за розділом знайомить читача Кошицевих спогадів з першими дитячими враженнями майбутнього композитора й дириґента, з першими друзями, першими зустрічами з природою і людьми — наймитами, сусідами, жидівськими крамничками, Дудем і Газиком, ковалем Тертицею, тарасівським шкільним сторожем Ларіоном, богуславськими бурсаками, київськими семінаристами, студентами, професурою, першими колеґами. На ціле життя запам'яталася Кошицеві рідна хата — з деталями умеблювання й рідним укладом життя. Запам'яталася лямпа з батькового кабінету, що „мала раніш зелений абажур, але батькові він не подобався, і він його замінив обкладинкою від Єпархіяльних Відомостей", яка надягалася просто на скло, перегорала, і потім надягалась нова", запам'яталося величезне ліжко на чотири особи, на якому „були гори подушок, і ми з Федьком (братом — О. П.), коли була погана погода і не пускали нас, малих надвір, утворювали цілі баталії подушками ,наче на якому полігоні" (43).

Ціле життя нагадував про себе дурнуватий пастух Максим, якому авторова мати якось поспівчувала: „Бідний, бідний ти, Максиме!", а той, неспішно вечеряючи на кухні, відповів їй премудро розчуленим голосом: „Е, люба мамінько, є ще бідніші від мене!" (44). В цю хвилину Кошиць уперше відчув красу зимового вечора на селі, палахкотіння соломи в печах і грубах, сюїту приготування родинної вечері: „В їдальню нанесли соломи, щоб палити печі. А в кухні її до самого верху печі. Вона уже зігрілась, і так гарно на неї скакати..." (55).

Все знову і знову повертається автор до переживань, зв'язаних з церквою, тим більше, що в українській релігійності він не помітив чогось схожого на „кацапське ідолопоклонство, за яким криється звіряча натура"... (93). Перед його очима „Пантелеймон довгий": „Біля вівтаря коло свічок порядкує з якимсь літнім дядьком ще молодий Пантелеймон, — ґігант з душею й очима дитини. Кожна лямпочка поправляється пальцем, а олива з пальця обтирається об голову. Буває й так, що якась свічка несправно горить, або палахкотить дуже чи чадить — зараз пальці слиняться, і ґніт з шкварчанням або знімається, або гаситься, а пальці механічно теж обтираються об голову" (94). Пригадується й церква Академії, академічний хор і зокрема талановиті діти-співаки, вишукувані Кошицем серед київської бідноти: „Яка насолода була дивитися на Павла Беґаміна під час сольо! Особливо увечорі, коли вся церква темна, під ногами у мряці де-не-де вогники свічок, десь далеко містично поблискує золотом вівтар, а над усім діймається у високості баня й тоне разом з колонами в темноті далеко, далеко вгорі... На моєму пульті горить одинока свічочка. Слабеньке світло блимає й водить легкими тінями по Павлушиному блідому обличчі, повному екстазу музики" (346).

Врешті, „сочінєніє" про „отріцатєльниє і положитєльниє тіпи в комедіях Фон-Візіна" для коханої гімназистки, любовні записки, побачення в Олександрівському сквері, Дніпро, пароплав, Трипілля, Шевченкова могила... Потім Академія в гарні робочі будні, в дні іспитів, коли цілими ночами світяться вікна студентських корпусів, і таємні нічні походи до міста на чолі з ієромонахом Антоніном...

Встають роки. Мало хто задумується над літературним боком книги. Захочеться й собі потонути в минулому. В минулому покоління, тільки частково використане в визвольній боротьбі України. Проте, — це покоління віками виплеканої культури, покоління заживо похованих можливостей, розчавлене революцією покоління народозвеличувачів і незламних ідеалістів. — („Українська Трибуна").

ПАНІ РУЗВЕЛТ У ЛОНДОНІ НА ПОСВЯЧЕННІ ПАМЯТНИКА В ЧЕСТЬ ПОК. ПРЕЗИДЕНТА Ф. Д. РУЗВЕЛТА.—Ця картина п-ні Елінор Рузвелт знята в Лондоні, куди вона виїхала, щоби бути на посвяченні памятника в честь її мужа, покійного президента Френкліна Делано Рузвелта. Орхідеї, які бачимо, це дар Клюбу Американських Жінок у Лондоні.

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союзу.

„СХІДНЯКИ" ТА „ЗАХІДНЯКИ"

(Докінчення зі стор. 2.)

ничкування еміграції опиралося радше на партійних та особистих основах, ніж на тлі походження зі східної чи західної України. На передодні другої світової війни українське соборництво було вже майже доконаним фактом.

Та прийшла друга світова війна, прийшов наплив нових людей зі східної України. На арену громадської роботи виступили також нові люди зі західних українців. Одні та другі не знали трагічних непорозумінь з часів першої визвольної війни. Сцена маршу двох українських армій в противному напрямі не стояла їм перед очима. Вони зачали все наново. Зявилися знов східняки та західняки, настороженні одні проти одних, як колись їх попередники зперед тридцяти років. Тридцять років історії української соборницької школи пішло намарно.

Причини розходженя поміж східними та західними українцями є подвійні: незнання історії українського народу за останні десятки років та виховні впливи чужинецької окупації України.

Фактом є, що нове покоління, яке тепер є найбільше активне і зовсім природно переймає провід українського національного життя, не знає історії новочасного українського відродження. Відноситься це до молодого покоління зі західної, а в ще більшій мірі східної України.

Молодь все привикла приймати тезу, що історія зачинається від неї. Було загально відомим, що націоналістична молодь західної України легковажила десятки років піонірської праці заслужених українських діячів, без яких поява й самого жарливого націоналізму була б неможлива. Легковаження це відносилося навіть до останної визвольної боротьби з часу першої світової війни. Особливо легковажно ставилося молоде покоління до визвольної епопеї на східній Україні, веденої в часі російської революції здебільша соціялістичними угрупованнями. Новочасний український націоналізм не мав зрозуміння для соціяльних справ. Можна бачити багато недомагань з часів останнього періоду нашої визвольної боротьби, одначе одно є певне, що серед тих обставин і такої національної свідомости, яка тоді була, більше зробити не можна було. Ніхто вище себе не скочить, каже народня пословиця.

Та незнання історії останніх визвольних змагань є кілька разів більше серед молодшого покоління, що за наших днів виемігрувало зі східної України на захід. Для них історія українського національного відродження так як не існує, бо її вони в большевицькій дійсности не мали змоги пізнати. А вже великанські заслуги Галичини для українського національного відродження, це цілком невідома картина української історії. Клясичним прикладом того може бути факт, що в провідним органі тої частини нової української еміграції у редакційній статті дослівно написано, що західні українці для конкуренції з Українською Вільною Академією Наук заложили собі нове Наукове Товариство ім. Шевченка. Історія 75-річного існування тої української наукової установи та її всеукраїнське значення цій групі, як виглядає, зовсім невідома. Річ природна, що незнання заслуг східної та західної України в національному відродженні та брак трагічного досвіду із відносин західних та східних українців в часі визвольної боротьби останніх 30 років сильно заважили на відродженню антагонізму поміж східними та західними українцями.

Величезний вплив на цей антагонізм мало теж большевицьке виховання східних українців. Фактом є, що серед деякої частини української еміграції зі сходу, якої органом є „Наша Боротьба", живе помилкове переконання, що сталінізм, а не комунізм як такий, стався нещастям України. Новоприбуваючі емігранти з Европи говорять, що ще нині поміж українцями зі сходу є люди, які величають Леніна як творця нового життя на сході Европи, хоч між Леніном та Сталіном немає ніякої різниці, бо один і другий є представниками московського імперіялізму, а Ленін великий російський патріот, бо в найважчих для російської імперії часах врятував її при помочі комунізму як цілість.

Річ ясна, що такі навіть відокремлені рештки большевицького виховання мусять дразнити інших українців. Відокремлені факти узагальнюють і так витворюється незвичайно шкідлива атмосфера недовіря та распрі поміж східними та західними українцями.

Оскільки ту распрю інспірує тайна большевицька рука навіть при несвідомости одних та других українців, може й ніколи не довідаємось. Одначе існування совєтської провокації поміж новою українською еміграцією є фактом. З тим теж треба нам рахуватися.

ЩО ПИШУТЬ?

ТАБОРОВЕ ЖИТТЯ ПЕРЕД РОЗСЕЛЕННЯМ.

(З листу в таборі у Вісбаден до земляка в стейті Ню Йорк).

Спершу напишу Вам про наші таборові „дипівські" новини, хоч вони може Вас не цікавлять. Тому коротко: 1. У нас почався черговий скрінінґ і мабуть останній. Це й не скрінінґ, а просто, як по нашому кажуть, розганяловка. 2. Ми тепер харчуємося виключно німецькими продуктами, дають шпінак, салату, та оту їхню сестру-брюкву. Картопель дають досить, але товщу тоненько, 70 ґр. на особу. Хліб, як звичайно, чорний, а часто недопечений. 3. У нас записують до Канади й до Англії, але тільки самітних. З сімейних беруть тільки одиниці, як до Венесуелі так і до інших країн.

Я самий записався до Канади 4 рази, до Венесуелі 1 раз, до Арґентини 2 рази, але це були тільки записі. До комісії в Бутсбаху ще нікого не викликають. До нас доходять такі вістки, що в Женеві вирішили записувати на виїзд до інших країн і хочуть брати сімейних, значить разом з сімею. Ходять чутки, що загалом усі ці табори зліквідують до червня 1949 р. Отже, може Бог дасть, що й ми виїдемо туди, де люди вільно працюють і вільно заробляють собі на шматок святого хліба.

Я не знаю, чи мені прийдеться ще хоч пару років пожити так, як взагалі людина повинна жити, вільно заробляти і за роботу щось мати. Я промучився 30 років, де приходилось працювати день і ніч, а за роботу нічого не давали і жалуватися не вільно було.

Бо то державою керує найгірша в світі банда комуністів, яка нездатна нічого путнього робити, тільки грабувати і поневолювати різні народи. Для Вас це відоме, а цікавий я знати чи про це знають ті українці, що живуть довший час в Америці та Канаді? Чи знають вони, що на їхнім полі на Україні твориться таке, що ціле людство, від коли на світі, такого не переживало? Бо, як Вам відомо, в Сталінівськім „раю" людина має 100 раз гірші права від пса. У господаря пес має право гавкати, їсти й відпочивати, а там людина не має права навіть говорити те, що думає; немає права по людським попоїсти, мусить лише мовчки працювати та на зборах хвалити Сталіна „за щасливе, радісне життя".

Распря поміж українцями зі сходу та заходу потрібна ворогам України, щоб спаралізувати активізм української еміграції проти спільного ворога, а українську енергію зужити на внутрішню гризню. По тридцяти роках української боротьби за волю не може бути західняків та східняків. Є тільки одні українці, оживлені одною ідеєю визволення України зпід московського духового та політичного поневолення.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

НАЙЕГЕРА ФОЛС, ОНТ.

Шевченківські роковини.

В неділю, 21. березня ц. р. зійшлася тут українська громада місцева та з дооколичних фармів, щоби відсвяткувати це українське традиційне свято — віддати поклін великому нашому Пророкові і Пробудителеві Тарасові Шевченкові.

Почалося це свято відспіванням Шевченківського Заповіту. Святочно пролунали великі слова нашого Генія. Нагадували нам наші обовязки супроти рідного краю, народу і самого ж Шевченка.

Місцевий хор під орудою п. Д. Костинюка із Ст. Кетеринс проспівав цю пісню бездоганно. П. Н. Пограничний виголосив вступне слово. В українській та англійській мовах пригадав приявним значіння святкування Шевченкових роковин. Опісля слідували точки програми в наступнім порядку: деклям. „Свято в Чигирині", п-ні Н. Погранична; скрипковий дует — панни Е. С. Самець і Пограничної; деклямація „Непоправний Син" — п-на Мороз; „Закувала Зазуленька", хор; деклямація „Тарас" — пані Ґренюк; скрипкове сольо — сестри Е. С. Самець; деклямація „До Основяненка", п-на С. Самець; Реферат відчитав інж. Б. Яців, новоприбувший іміґрант. В коротких словах вказав на ідеали, задля яких жив і боровся наш великий поет і ґеній. Шевченкові ідеї, це ідеї цілого українського народу. Вони не здійснені й посьогодні, а Шевченковий Заповіт зобовязує нас здійснити їх.

Перед перервою організатор і душа цього свята п. Н. Самець, закликав приявних до збірки на народні цілі, а п. Ґренюк, який також немало причинився до свята, подякував приявним за зложені $42.-17 вислані до КУК у Вининегу.

Змістом другої частини свята були вокальні, музичні та деклямаційні виступи — переважно до слів Шевченка. Казанівські — батько й син, що недавно прибули з Европи, відспівали кілька пісень в супроводі бандури. Пан Казанівський познакомив також приявних з історичним національним інструментом бандурою. Скрипкове сольо п. Пограничного, сольоспів п-ні Ґренюк „Родимий Краю" і „Місяцю Ясний" та кінцеве слово п. Пограничного були дальшими точками, що звеличали Шевченкове Свято в Ніяґара Фолс. Відспіванням українського і канадійського національного гимнів свято було закінчено.

Вкінці слід згадати, що свято було влаштоване заходами Українського Народного Союзу, відділ 468, при співучасті місцевого громадянства.

Інж. Мороз.

БАЛТІМОР, МД.

На УПА.

Гром. Т. А. Чорній зложив $10 на УПА замісць вінка на могилу бл. п. Варвари Шандровської. Гроші вислано до ЗУАДКомітету.

ЧЕСТЕР, ПА

З пущення на скитальців.

В неділю 7. березня зійшлися члени укр. прав. парохії, як і Народного Дому та союзних організацій до салі Нар. Дому на пущення. Покровителями пущення були: 2-ий відділ СУА та сестрицтво. Голова СУА, пані П. Пецюх, привітала присутних і передала провід п. В. Гарасимові, який попросив о. П. Галицького до благословення страв, а опісля завізвав присутних до виявлення громадської памяті померших членів повстанням з місць. Відтак оприлюднив, що пущення вяжеться з 25-літтям подружжя пароха о. П. Галицкого й добр. Галі Галицкої.

Після наших традиційних страв пущення полилися привітальні промови представників організацій та гостей.

Потім о. Галицкий, дякуючи всім, зазначив, що вияв громадського розуміння і признання послужить йому для підсилення старань задля поширення Царства Божого, головно в цей час загальної руїни релігійного й національного життя на рідних землях, коли то доля судила американським українцям змагати до створення одного Фронту боротьби із царством тьми. Добродійка Галицка, дякуючи за несподіванку й дорогоцінні дарунки, говорила про кооперативний дух в громадській праці.

Пані Софія Колодницька зобразивши короткими словами дотеперішню ролю американської старої іміграції, звернула увагу присутних на те, що історія вимагає від нас в цих часах ще більших зусиль. в допомозі українському народові визволитись з ярма.

Опісля слідувала збірка на висилку харчевих пакунків нашим скитальцям.

Жертвували по $1: І. Гарасим, М. Єдинак, старш., Р. Венґжин, А. Гливяк, М. Волошанський, В. Гарасим, І. Воловник, В. Пастушок, М. Значко, М. Пастушок, мол., Ф. Камінський, С. Міштурак, М. Тершавський, І. Олійник, П. Олійник. Г. Месик, Т. Сорока, А. Сорока, Е. Сорока, Т. Урбан, Ф. Муланей, Б. Блотний, С. Чабан, Н. Муляр, Н. Гас, Ф. Труш, В. Кацюба, М. Огар, В. Слемко, Н. Броницький, Крика, Г. Масишин, І. Судол, М. Весоловський, А. Лебіщак, Н. Рубаш, О. Кізюк, Г. Лебіщак, М. Пастушок, М. Марусин, М. Куріца; по $2: Г. Перчак, М. Пастушок, старш., І. Данило, А. Гарасим, В. Гарасим, мол.; о. П. Галицкий $5; С. Колодницька $10; дрібними $9. $18 додатком з похорону бл. п. В. Бобяка, видатного члена наших організацій, яку то суму зібрано на тризні в Нар. Домі по похороні, також на скитальців.

Вислано вже: 17 пачок з харчами вартости 93 доляри по гуртовій ціні. Оплату за них в сумі $52.19 жертвував Союз Укр. Організацій міста Честер.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа **доконче** подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

13,698 Цибряк Ілька і Марії від Цибряк Івана с. Андрія з с. Вициів (Самбір).

13,699 Судик Ядфроськи з с. Швіржова Руська (Ясло) від Зеленяк Івана с. Пелагії.

13,700 Шваник сестри зам. Бондровська д. Ізака від Шваник Василя з с. Лісковатий (Дабромиль).

13,701 Чуйка Василя з с. Озерян (Товмач) від Чуйко Осипи жінки Петра.

13,702 Малевічко Антона і [illegible] Язу Самбір) від Сінейко Михайла.

13,703 Буньо Степана, Миколи і Михайла з с. Корновичі (Самбір) від Ключник Маріяна.

13,704 Дробіняк Катерини і Анни з с. Летня (Дрогобич) від Кріль Романа.

13,705 Когут Ілька від Когут Івана з с. Містковичі (Самбір).

13,706 Ґуштак Івана і його сестри Анни з с. Дуліби (Стрий) від Боженко Михайла.

13,707 Кревних і односельчан з с. Козова (Бережани) від сироти Деркач Михайла просить афідевіт.

13,708 Ковалик Івана і Марії від Душенко Евстахія.

13,709 Опалюх Федора з с. Сівчин (Добромиль) від Опалюх Евстахія с. Івана.

13,710 Горникевич Михайла з с. Чернева (Рогатин) від Горникевич Павлини.

13,711 Фруч Івана і Марії з с. Зубинсько (Лісько) від Лукачик Василя.

13,712 Мирошок Павла з с. Якуш (Волинь) від Боровик Харітона.

13,713 Лещун Юрка, Теодора, Марії і Параскевії з с. Росільна (Надвірна) від Лещин Івана.

13,714 Тимчук Катерини з дому Кошак і Козарук Ольги з с. Москалівки (Косів) від Моканюк Катерини.

13,715 Родини Гамера Івана, Степана, Дмитра і Анастазії, Біла Марії і Сирівка Анни від Гамера Остапа з с. Поляни Хирівської (Перемишль).

13,716 Івахів Теодора з с. Прошова (Тернопіль) від Івахів Павла с. Теодора.

13,717 а) Поперечний Василя, Михайла з с. Новосілка Коропецька (Бучач) від сестри Гелени зам. Смєнчук.

13,717 б) Смєнчук Яцка з с. Коропець (Бучач) від Семенчук Івана.

13,718 Голодюк Анни з с. Гарасимів (Городенка) від Юрчишин Василя.

13,719 Ковальчук Анни зам. Бакуменко з Старих Бродів від Богдан Михайла с. Миколая.

13,720 Тягура Ладзі і Гаврилюка з с. Довжки (Калуш) від Лісовський Франка.

13,721 Куцик Івана з с. Воля Романова (Лісько) від брата Швець Ілька.

13,722 Николенко Нестора священик з м. Жаботиня (Київщина) від Николенко Дмитра.

13,723 Вязовський і Білан з м. Більськи (Полтавщина) від земляка Туниця Панаса.

13,724 Зиня Івана, Яворівський Федора з с. Скваряви Нової від Кубай Дмитра.

13,725 Гаргай Дмитра від Гаргай Андрія.

13,726 Бич Антона і Марії з с. Бишок (Бережани) від Івашків Миколи.

13,727 Стасів Петра з с. Вергони (Стрий) від Стасів Василя.

13,728 Слабко Миколи, Івана, Гвозда Анни, Яцило Теодора з с. Височани (Сяник) від Гвозда-Майкович Анастазії.

13,729 Крива Палагії бабки від Кривий Ярослава з с. Волковець (Борщів).

13,730 Шандровський Гліба с. священика від Добровольський Данила.

13,731 Самарський Симеона з м. Ізмаїла (Бесарабія) від Самарський Івана.

13,732 Король Степана з с. Городище (Бібрка) від Дробний Степана з с. Загіречка (Стрий).

13,733 Родини Зацних з Кремянця (Волинь) від Бакаленко Марії з дому Зацних.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

В ЄРУСАЛИМІ ЗАГРОЖЕНА НАВІТЬ ЦЕРКВА БОЖОГО ГРОБУ.—Боротьба між жидами і арабами в Палестині загрожує вже теж і Єрусалимові, святому містові християн, жидів та магомедан. Серед стрілянини між жидами і арабами падали вже кулі та гранати на Церкву Божого Гробу. Тут бачимо арабського вояка, як сидить на дзвіниці Церкви Божого Гробу й слідкує за „ворогом".

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУВАННЯ

КАТЕРИНУ ҐУРАЛЬ

пошукує **АННА ГОЛУБОВСЬКА,** тепер в Англії, дочка Доськи Ґураль, з села Бишок, пов. Бережани. Голоситись на адресу:

MARY TURKO,
35 Marcus Avenue,
New Hyde Park, L. I., N. Y.

ШУКАЮ

СЕМЕНА і МАРІЮ ШТЕНЬ

— та —

СТЕНЛИ і ОСИПУ ОПРИСКО

з Шікаго, а також

КАСЮ з роду СОХАНЬЧАК,

родом з Балигорода, повіт Лісько, і прошу подати свої адреси::

Mr. JOE KOPACZ, c/o Mr. BUHAN
753 So. 11th St., Newark, N. J.

БОЙЧИШИН МИХАІЛ, син Тимка і Палюні з дому Байовська із села Пнятина, шукає

ЮЗИКА БАЙОВСЬКИЙ,

уроджений у селі Пнятин, повіт Перемишляни, Галичина. рівнож. Тітка **MARY MATTOJ** та її доньки **КАСЯ І ПОЛУНЯ** уроджені в Америці. Моя адреса.

BOJCZYSZYN MICHAL
L. L. L. Gold Mine
Gevaldton, Ont., Canada.

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союзу.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 12. березня 1948 р. померла в 68. році життя

ОЛЬГА МАЛІЦКА,

členиця відділу 33 У Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійна вступила до У. Н. Союзу в 1916 р. Походила зі села Голочків, пов. Сянік, Галичина. Полишила в смутку двох синів і кочку в старім краю.

Тлінні останки Покійної відпроваджено з погребового заведення до укр. прав. церкви св. Ап. Петра й Павла на Борнсайд в Шікаго, а відтак на Mt. Hope цвинтар. — В. Їй. П.!

А. Дзюрдзевич, секр.

Дня 2. квітня 1948 р. помер від покалічення у 46. році життя

ТИТУС СЛАБИЙ,

член Бр. св. Стефана від. 221 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний родився в селі Лежайськ, повіт Ланцут, Зах. Україна. Полишив у смутку жінку Ванду і двох малих синів.

Похорон відбувся 5. квітня при участи родини, членів від. 221 УНС., членів Укр. Січових Стрільців і знайомих до укр католь. церкви св. Николая, а з церкви відпроваджено на укщ цвинтар св. Николая. Передчасна смерть забрала нам доброго Союзовця й свідомого українця. — В. Й. П.!

Т. Шпікула, секр.

Дня 6. квітня 1948 року помирла

КАТЕРИНА КАРМАЗИН,

членица Тов. Запорозька Січ, від. 342 У. Н. Союзу в Картерет, Н. Дж.

Покійна походила зміста Сасів, пов. Золочів, Галичина. Полишила в смутку мужа, сина і дочку.

Похорон відбувся 10. квітня при численній участи родини, членів Тов. і Сестр. та знайомих до укр. цекви св. вл. муч. Димитрія в Картерет, а відтак на цвинтар Rosehill Semetery, в Лінден, Н. Дж. — В. Їй П.!

І. Маркович, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КУРТІС БЕЙ, МД. — Збори Бр. св. Петра й Павла, від. 81, відбудуться в неділю, 25. квітня, в церковній галі де звичайно, в год. 2. попол. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: А. Блауцяк, секр.

ТАРЗАН, ч. 1829. Руки, які вміють давити.

Коли розюшений горил кинувся на Тарзана, він зігнувся...

...і вдарив в живіт горила наче футбаловий змагун.

З стогоном здивування силач горил впав назадгузь, а жилавий малпочовік кинувся на нього.

Та в одну мить пан джунглів найшовся самий в обіймах двох могутніх волохатих рук.